07.04.2025

Od krize preko katarze do pomiritve

Koncertni cikel Keltika je v Cerknem gostil duo Zlatka Kaučiča & Flavia Zanuttinija ter mednarodni oktet pianistke Kaje Draksler.

(http://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http%3A%2F%2Fwww.sigic.si%2Fod-krize-preko-katarze-do-pomiritve.html&title=Od+krize+preko+katarze+do+pomiritve+%7C+SIGIC)
(https://twitter.com/intent/tweet?url=http%3A%2F%2Fwww.sigic.si%2Fod-krize-preko-katarze-do-pomiritve.html&text=Od+krize+preko+katarze+do+pomiritve+%7C+SIGIC)
(https://plus.google.com/share?url=http%3A%2F%2Fwww.sigic.si%2Fod-krize-preko-katarze-do-pomiritve.html)

Jože Štucin

Foto: © Bojan Tavčar / Jazz Cerkno

Produkcija koncertnega cikla **Keltika** v organizaciji **Zavoda Jazz Cerkno** letos obhaja trideset let. V soboto, 5. aprila, sta nastopila vidnejša predstavnika slovenske improvizirano-eksperimentalne scene, **Zlatko Kaučič** (http://www.kaucic-zk.si) (tolkala) in **Kaja Draksler** (https://www.kajadraksler.com) (klavir), in sicer prvi v duu s trobentačem **Flaviem Zanuttinijem**, druga pa v mednarodnem oktetu, v katerem so še **Laura Polence** (glas), **Björk Nielsdóttir** (glas), **Ada Rave** (tenor saksofon, klarinet), **Lennart Heyndels** (kontrabas), **Ab Baars** (tenor saksofon, klarinet, šakuhači), **George Dumitriu** (violina, viola) in **Onno Govaert** (tolkala). Tokratni koncert je bil zadnji pred jubilejnim jazz festivalom, ki bo potekal med 23. in 25. majem na že znanem prizorišču starega placa v Cerknem.

Duo **Zanuttini-Kaučič** je v dvorani glasbene šole predstavil projekt, ki je lani nastal kot studijsko posneta plošča z naslovom *Peace in Space*. Konceptualna glasba se napaja iz vesolja, pravzaprav s fragmenti človeške tehnike, kot so sateliti, razne odprave in drugi predmeti, ki jih pošiljamo z Zemlje, da bi razširili svoj svet, spoznavali vesolje in širše okolje. Govoriti, da gremo v vesolje, je sicer nekoliko nesmiselno, saj je navsezadnje vse eno samo vesolje in v resnici nimamo izhoda »tja«. In na takšen način se da poslušati tudi glasbo z omenjenega albuma. Glasbenika sta za izhodišče vzela razgradnjo plemenitega zvoka nazaj v stanje šuma in krika, nekam v maternico glasbe, ki ima eno samo relevantno dimenzijo – glas. Ta pa je vibracija komunikacije. Uho je eno, glasov je veliko, duše so lahko razpršene, glas pa jih uglasi na isto frekvenco. Ni naključje, da sta se glasbenika povezala v duo, vse, kar bi bilo več, bi postavilo koncept dialoga v drugačno luč, v svetlobo kakofonične dizertacije, kjer vsi govorijo vsak zase in hkrati vsi z vsemi. Tu pa gre za pristni dialog, ki je včasih klepet šumov, drugič pa karizmatično vezan na vesoljska prostranstva, kamor glasovi potujejo v sožitju in z glasom v glasu, spet na trenutke hrepeneč po svetlobi in razodetju, ko glasovi iščejo skupno pot v neznano.

Zelo zanimiva plošča, izvedena v živo, je v jazzovski tradiciji doživela novo neponovljivo modifikacijo (o variabilnosti ni mogoče govoriti, ker gre vedno za izvirno osnovo), polno zanimivih in nenavadnih zvočnih slik, efektov in ostrih učinkovin, ki poslušalcu ne dajo miru, ga dobro uro držijo v napetosti, v fazi nekakšne odsotnosti vsakršnega reda in sledljivosti. Edini glasbeni komponenti, ki se na trenutke pojavita v neokrnjeni podobi, predvsem na koncu, sta ritem in melodija. Kaučič mojstrsko išče ravnovesje med efekti in ritmičnimi strukturami, Zanuttini pa je glasnik melodičnih nastavkov, ki včasih vzbrstijo iz kaosa. A zgolj v fragmentih, resnica se skriva drugje, bi dodali, nekje na mirni poti med prapokom in vibracijo svetlobe, ki v vesolju nadomešča zemeljske ritme. Vesolje je zaradi odsotnosti smisla mir sam po sebi, je spokojna muzika, ki spominja na golo tišino, ki pa na Zemlji včasih dobi srhljivo podobo.

V nadaljevanju večera se je predstavil **Kaja Draksler oktet** (http://www.kajadraksler.com/aboutoctet/aboutoctet.pdf). Mednarodna zasedba je za osnovo koncerta uporabila material za prihajajoči album *In Time / Sčasoma*, ki je v pripravi. In ta ima še poetično dimenzijo – glasbo v enovito pripoved usmerjajo haikuji **Macua Baša** iz 17. stoletja, klasika in najpomembnejšega ustvarjalca na tem področju. Oktet je vrhunsko oblikovan kolektiv, zvočno in stilno zelo raznovrsten, izvirna pa je kombinacija jazza, klasične glasbe in prej omenjene poezije. Multiplikativnost daje glasbi barvit značaj tako v vsebinskem kot oblikovnem pomenu. Glasba nas premetava med renesančno-baročnimi pasusi (izvrstni vokalistki sta bili presežek v vseh pogledih pevske umetnosti), polnimi nekakšne romantične miline, nežnosti, ki cilja na poslušalčeva čustva, in vodi preko strahotne kričavosti in paranoičnosti sodobnega človeka, izgubljenega v sebi in svetu, do čistih eksperimentalno jazzovskih improvizacij, polnih ležernosti in kreativne svobode, skoraj larpurlartistične podobe muzike, kjer je cilj zgolj kontemplacija in golo predajanje zvokom. Vse skupaj nekako od krize preko katarze do pomiritve, od naključja do popolne forme, od srca k razumu in nazaj. Tudi v tej glasbi so eksistencialistične zadrege človeštva izpostavljene in dane v razmislek, in če imamo pred očmi dejstvo, da gre pretežno za jazzovske glasbenike, lahko mirno sklenemo, da ti počasi zapuščajo polje prislovične ekspresivnosti, kjer je v ospredju ekstatična izraznost čustev, in postopoma poglabljajo svojo umetnost v konceptih, filozofskih stališčih in bivanjski problematiki naše civilizacije. Vseh moralnih in estetski pomislekov osvobojeni zvoki so jim pri tem v tolažbo in oporo.